

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

О.А. Устименко-Косоріч

« 31 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Оркестр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

освітньо-професійна програма Музичне мистецтво

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту культури і мистецтв
« 31 » серпня 2020 р.
Голова Руденко О.Ф.

Розробник: Голяка Г.П. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

О.В. Єременко, доктор педагогічних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й, 2-й		1-й, 2-й	
Лекції			
Практичні			
46 год.		10 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації:			
4	2		
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

У комплексі дисциплін, що складають навчальний план підготовки магістрів, майбутніх концертних виконавців, диригентів, керівників колективів оркестровий клас відіграє важливу роль. Поряд з іншими дисциплінами музичного циклу, оркестр відкриває для студентів особливу форму вивчення музики – форму колективного виконання. Характерною рисою оркестрового мистецтва є наявність та реалізація єдиних художніх намірів, єдність емоційного відгуку на твори, що виконуються, вміння відчувати, творити разом. Заняття в оркестровому класі допомагають студентам ознайомитися з багатою палітрою музичного мистецтва, тембральні та технічні можливості оркестрового колективу є суттєво ширшими у порівнянні з сольним чи ансамблевим виконанням творів. Водночас, оркестрова гра розкриває перед студентами колоритність та неповторність виражальних можливостей інструментів.

Метою викладання дисципліни «Оркестр» є накопичення професійних знань, вмінь та навичок, необхідних для самореалізації в подальшій практичній професійній діяльності.

Завдання навчального курсу – *опанування* основних компетенцій, які складають основу професійної компетентності диригента та концертного виконавця; *поглиблення* теоретичних знань у галузі оркестрового музикування; *вдосконалення* професійних навичок гри в оркестрі, шляхом вивчення кращих зразків вітчизняної та зарубіжної класичної, народної й сучасної музики; *розвиток* навичок сценічної майстерності у процесі концертно-виконавської діяльності; *розвиток* музичного кругозору студентів; *формування* особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, оркестрове мислення та готовність до самоорганізації та самовдосконалення.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню таких загальних компетентностей:

ЗК 2	здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
ЗК 4	здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
ЗК 5	здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
ЗК 7	здатність до міжособистісної взаємодії;
ЗК 9	здатність працювати автономно.

В процесі вивчення курсу формуються такі фахові компетентності:

ФК 1	здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;
ФК 2	усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;
ФК 4	здатність інтерпретувати художні образи у виконавській діяльності;
ФК 8	здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

На вивчення курсу «Оркестр» навчальним планом відведено 150 годин.

Вивчення спеціалістами навчальної дисципліни «Оркестр» завершується складанням заліку у II семестрі.

2. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістрант повинен на зразках вітчизняної та зарубіжної класичної, народної та сучасної музики *оволодіти* навичками оркестрової та ансамблевої гри; виховати адекватне відчуття ритму й динаміки, архітектоніки твору, вміння слухати інших учасників колективу; розвинути музичне мислення та пам'ять, відчуття форми, образного уявлення твору; розвинути музичний кругозір; виховати почуття відповідальності за якість виконання партій, навичок самоконтролю та самооцінки власних і

колективних ігрових дій, творчої ініціативи; сформувати та розвинути музично-пізнавальні здібності, музичний смак, емоційно-ціннісне ставлення до музики та культурних надбань свого народу та мистецтва в цілому.

Програмні результати навчання

ПРН 1	Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.
ПРН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
ПРН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 12	Здатність розвивати у суспільстві засобами музичного мистецтва загальнолюдські та мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість.

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90–100	Артистичне, емоційне, на належному рівні художньо-технічної майстерності виконання оркестрової партії. Інтерпретація стилістично вірна, переконлива і не викликає заперечень диригента.
82 – 89	Виконання партії переконливе в стилістичному та технічному відношенні, але не вистачає драматургічної цілісності у охопленні твору загалом.
74 – 81	Студент на доброму рівні виконує оркестровий твір, проте гра має певні огріхи текстового характеру. Не вистачає достатньої ансамблевої єдності.
64 – 73	Наявність суттєвих недоліків у музично-інструментальній підготовці. Недоліки технічного та художнього характеру помітні та впливають на загальне враження від виступу оркестру, техніка гри досить обмежена.
60 – 63	Виконання оркестрової партії демонструє слабку підготовку до виступу. Гра технічно недосконала, містить текстові помилки, ритмічні та динамічні невідповідності авторському тексту. Відчуття ансамблю слабе.
35-59	Демонстрація лише окремих елементарних професійних навичок

	гри на оркестровому інструменті. Виконання оркестрових партій технічно недосконале, містить текстові помилки, зупинки під час виконання, ритмічні, динамічні, ансамблеві невідповідності.
1 - 34	Неспроможність виконати свою оркестрову партію у повному обсязі, відсутність елементарних навичок ансамблевої гри.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	F	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	FX	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Засоби діагностики результатів навчання

Контрольні заняття, заліки, публічні концертні виступу оркестру.

5. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Форми та зміст роботи з оркестровими групами.

Розділ 2. Вивчення різножанрових оркестрових мініатюр.

Розділ 3. Опанування музики кантиленного характеру у творах різних епох та стилів.

Розділ 4. Виконання оркестрових творів української музики.

6. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Форми та зміст роботи з оркестровими групами.

Тема 1.1. Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.

Тема 1.2. Опанування технічних, штрихових та артикуляційних складнощів при виконанні оркестрових партій.

Тема 1.3. Робота над формою в оркестровому творі.

Розділ 2. Вивчення різножанрових оркестрових мініатюр.

Тема 2.1. Виконання оркестрового супроводу солісту-інструменталісту.

Тема 2.2. Особливості виконання оркестрового супроводу солісту-вокалісту.

Тема 2.3. Специфіка відтворення музики танцювальних жанрів.

Розділ 3. Опанування музики кантиленного характеру у творах різних епох та стилів.

Тема 3.1. Фактурні та стилістичні характеристики твору.

Тема 3.2. Стилїстика оркестрового бароко.

Тема 3.3. Інструментальне інтонування у творах ліричного складу.

Розділ 4. Відтворення оркестрових творів української музики

Тема 4.1. Оркестрові твори симфонічних форм.

Тема 4.2. Виконання сюїтних циклів в оркестрі.

Тема 4.3. Втілення українського мелосу в оркестровому звучанні.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				Самост. роб.
Лекції		Практик.	Самост. роб.	Консе.	Самост. роб.	Лекції		Практик.	Лабор.	Консе.		
РОЗДІЛ 1. Форми та зміст роботи з оркестровими групами												
Тема 1.1. Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.	12		4		2	6	12		2			10
Тема 1.2. Опанування технічних, штрихових та артикуляційних складнощів при виконанні оркестрових партій.	18		4		2	14	18		2		2	14
Тема 1.3. Робота над формою в оркестровому творі.	12		4			8	12					12
РОЗДІЛ 2. Вивчення різножанрових оркестрових мініатюр												
Тема 2.1. Виконання оркестрового супроводу солісту-інструменталісту.	12		4			8	12		2			10

Тема 2.2. Особливості виконання оркестрового супроводу солісту-вокалісту.	12		4		8	12					12
Тема 2.3. Специфіка відтворення музики танцювальних жанрів.	12		4		8	12					12
РОЗДІЛ 3. Опанування кантіленою у музиці різних епох та стилів											
Тема 3.1. Фактурні та стилістичні характеристики твору.	12		4		8	12		2			10
Тема 3.2. Стилїстика оркестрового бароко.	12		4		8	12					12
Тема 3.3. Інструментальне інтонування у творах ліричного складу.	12		4		8	12					12
РОЗДІЛ 4. Виконання оркестрових творів української музики											
Тема 4.1. Оркестрові твори симфонічних форм.	12		4		8	12					12
Тема 4.2. Виконання сюїтних циклів в оркестрі.	12		2		8	12					12
Тема 4.3. Втілення українського мелосу в оркестровому звучанні.	12		4		8	12		2			10
<i>Усього годин</i>	150		46		100	150		10		2	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.	4	2
2	Опанування технічних, штрихових та артикуляційних складнощів при виконанні оркестрових партій.	4	2
3	Робота над формою в оркестровому творі.	4	
4	Виконання оркестрового супроводу солісту-інструменталісту.	4	
5	Особливості виконання оркестрового супроводу солісту-вокалісту.	4	
6	Специфіка відтворення музики танцювальних жанрів	4	
7	Фактурні та стилістичні характеристики твору.	4	2
8	Стилїстика оркестрового бароко.	4	
9	Інструментальне інтонування у творах ліричного складу.	2	
10	Оркестрові твори симфонічних форм.	4	2
11	Виконання сюїтних циклів в оркестрі.	4	
12	Втілення українського мелосу в оркестровому звучанні.	4	2
Разом		46	10

Теми консультацій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.	2	
2	Опанування технічних, штрихових артикуляційних складнощів оркестрових партій.	2	2
<i>Разом</i>		4	2

Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ознайомлення з характером, темпом виконання та музичним стилем виконуваних творів (композитор, епоха, жанр; обробки народного мелосу).	6	8
2	Візуальний аналіз нотного тексту (ключі, знаки альтерації при ключі, тональність; розмір, ритмічні особливості викладу партії і вокальної мелодії; розташування нотного тексту по регістрах інструмента, фактура викладу музичного матеріалу; позначення повторів і інші авторські і редакторські вказівки в запису даного нотного тексту).	6	8
3	Виявлення технічних труднощів в оркестровій партії.	10	12
4	Розбір оркестрових партій, самостійний або за допомогою диригента.	12	16
5	Вивчення (не напам'ять) оркестрової партії.	16	24
6	Робота над елементами метричної структури та опрацюванням особливостей ритмічного малюнка при виконанні нотного матеріалу.	8	12
7	Робота над технічною вправністю при виконання оркестрової партії.	12	18
8	Робота над ансамблем при виконанні оркестрової партії.	8	12
9	Аналіз аудіовізуальних матеріалів виконання оркестрової музики різних стилів.	6	8
10	Підготовка та організація концертного виступу оркестру.	6	8
11	Відвідування концертів оркестрової музики, участь в конкурсних-фестивальних заходах.	5	6
12	Участь в концертних заходах.	5	6
<i>Разом</i>		100	138

8. Рекомендована література до курсу

1. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти / А. Гуменюк. – К.: Наукова думка, 1967. – 241 с.
2. Голючек М. С. Ансамбль українських народних інструментів / М. С. Голючек. – Навч. посібник. – Київ: КНУКіМ, 2001.
3. Гуцал В. Грає оркестр українських народних музичних інструментів / В. Гуцал. – К.: Мистецтво, 1978. – 168 с.
4. Гуцал В. Київський оркестр народних інструментів / В. Гуцал // Народна творчість та етнографія. – 1975. – № 1. – С. 88–89.
5. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів / П. Іванов. – К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.
6. Ільченко О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності: монографія / О. Ільченко / відп. ред. А. Лашенко. – К.: КДІК, 1994. – 116 с.
7. Гуцал В. Е. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів / В. Е. Гуцал – К : Муз. Україна, 1988. – 78 с.
8. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва: посібник / Давидов М. – К.: НМАУ, 1998. – 224 с.
9. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народноінструментального мистецтва в Україні: зб статей / Давидов М. // НМАУ ім. П. І. Чайковського. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998. – 207с.
10. Іваницький А. Українська народна музична творчість: навч. посіб. / А. Іваницький / під ред. М. Поплавського / М-во культури і мистецтв України; КНУКіМ. – [2-е вид., допрацьоване]. – К.: Музична Україна, 1999. – 222 с.
11. Ільченко О. Деякі проблеми формування українського оркестру народних інструментів як художньо-виконавського колективу / О. Ільченко // Актуальні напрямки відродження та розвитку народноінструментального мистецтва в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (24–31 березня 1995 р.) / упор. і ред. М. Давидов. – К.: Український центр культурних досліджень, 1995. – С. 31–34.
12. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1981. – 208 с.
13. Комаренко В. Работа з самодіяльним оркестром народних інструментів / В. Комаренко. – Київ.: Мистецтво, 1955 – 87 с.
14. Комаренко В. Український оркестр народних інструментів / В. Комаренко. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і музичної літ. УРСР, 1960. – 82 с.
15. Кофман Р. І. Виховання диригента: психологічні особливості. – К., 1986.
16. Лапченко В. П. Методика початкового навчання гри в оркестрі народних інструментів. – К. :Музична Україна, 1983. – 64 с. 39. Левик Б. В. Рихард Вагнер / Б. В. Левик. – М. : Музыка, 1978. – 446 с.

17. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні / М. Лисенко / передмова М. Щоголя. – К.: Мистецтво, 1955. – 62 с.
18. Марцинковський С. Яким бути оркестрові? // С. Марцинковський / Музика. – 1987. – № 2. – С. 13–14.
19. Основи диригування : робоча навч. прогр. [для студ. Напрямку 6.020204 «Музичне мистецтво» освітньо-кваліф. рівня «бакалавр»] / уклад. П. Й. Шиманський, Н. П. Кучерук. – Луцьк : Вежа, 2007. – 17 с.
20. Програми педагогічних інститутів. Основи методики викладання диригування [для музично-педагогічних факультетів] / уклад. В. М. Овод. – К., 1975. – 20 с.
21. Сагайдак Г. М. Методика викладання диригування : тематика курсових робіт і методичні вказівки до їх виконання (спеціальність «Музика і співи») / Г. М. Сагайдак. – К. : Музична Україна, 1973. – 63 с.
22. Сідлецька Т. І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія. – Вінниця : ВНТУ, 2009. – 184 с.
23. Сідлецька Т. І. Особливості розвитку ансамблів троїстих музик в Україні // Культура і сучасність : альманах. – № 2. – Київ : Міленіум, 2007. – С. 142–148.
24. Сідлецька Т. І. Особливості розвитку репертуару народно-оркестрових колективів на сучасному етапі // Актуальні питання культурології : альманах наукового товариства «Афіна» каф. культурології. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 11. – С. 56 – 60.
25. Сідлецька Т. І. Особливості функціонування та розвитку Національного оркестру народних інструментів України // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. – Київ : Міленіум, 2009. – С. 191–197.
26. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народнооркестрового виконавства України. Ч. 1 Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Т. І. Сідлецька – Вінниця ВНТУ, 2011. – 122 с. Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/pdf/000802.pdf>
27. Сідлецька Т. І. Практична культурологія. Історія народнооркестрового виконавства України. Ч.2 Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Т. І. Сідлецька – Вінниця ВНТУ, 2011. – 73 с. // Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/pdf/000803.pdf>
28. Хащеватська С. С. Інструментознавство. Підручник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації – Вінниця, НОВА КНИГА, 2008 – 256 с.
29. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти. Навч. посіб./ К. : ВЦ «Академія», (Серія «Альма-матер»), 2016 – 240 с.
30. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти / Л. Черкаський. – К.: Техніка, 2003. – 264 с.
31. Юцевич Ю. Є. Словник-довідник. – Вид. 2-ге, переробл. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 352 с.